

פקחים צעירים

שמורת טבע

נחל משושים

החוברת שייכת ל:

ילדים שלום,

ברוכים הבאים לגולן.

**אני ארצי, אני שובב, אני כמוכם צעיר, אני יעל ואני אוהב לטייל ברחבי ישראל.
רוצים להצטרף אליי?**

**לעשות כיף, ללמוד דברים מרתקים וגם לשמור על הטבע?
פה בשמורת נחל משושים אתם עומדים לצאת למסע של חקר ותגליות,
בסופו תזכו באות "פקח צעיר".**

**להיות "פקח צעיר" בנחל משושים זוהי זכות גדולה. בעצם קבלת האות אתם הופכים לחלק מקהילת
שומרי הטבע והסביבה בישראל בכלל ובנחל משושים בפרט.**

אז מה צריך לעשות?

קחו חוברת, כלי כתיבה, סקרנות רבה וביחד עם ההורים נצא לדרך.

כשתסיימו את המשימות תוכלו להתייצב ל"טקס ההתחייבות"

אצל פקח השמורה בתחנת המידע.

אם אין פקח בתחנת המידע -

גשו אל החנות ובררו מתי ההתחייבות הקרובה

וחתמו על "התחייבות הפקח הצעיר".

שלכם,

ארצי,

מדריך הטוילים האישי שלכם.

משימה 1 - תחנת מידע

התחילו את המסלול לפי המספרים:

בכל נקודה שאליה תגיעו מחכה לכם משימה בחוברת.

בהגיעכם לנקודה סמנו ✓ על המפה.

- ## 1 - תחנת מידע

- 2 - דולמן

- ### 3 - תצפית

- #### 4 - איקליפטוס

- ## 5 - מעבר המים

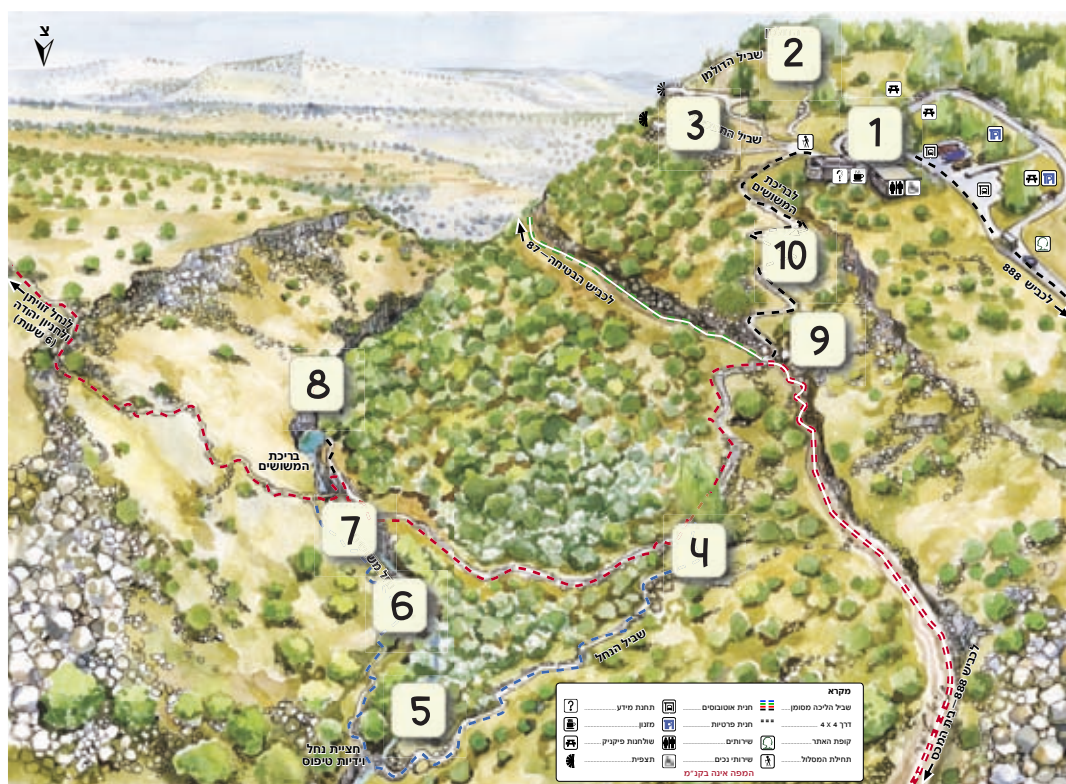
- ## 6 - אלון תבור

- 7 - גשר (מעבר מים)

- ## 8 - בריכת המשושים

- ## 9 - הדרך הסורית

- 10 - בעלייה

תניא טימר

משימה 2 - שולחן אבן

תשבץ

1. בעל חיים החי גם במים וגם ביבשה ועל פי האגדה הוא הופך לנסיך אחרי נשיקה.
2. עץ חורש ים תיכוני, פירותיו בלוטים, נפוץ מאוד בישראל.
3. איזו חיה מסמל ארצי?
4. הנחל שבו אתם מטיילים.
5. אזור בארץ שבו נמצא נחל משושים (2 מילים).

אספו את האותיות וגלו מה שמו של המבנה.

5

4

משימה 3 - תצפית

נסו לזהות בעזרת הציורים את המקומות הנשקפים לפניכם

קצרין

נמצ + רין

ו

~~נחל~~

נחל

ים

נחל

ים

נחל

תצפית

משימה 4 - איקליפטוס

עזרו לאימא צבייה להגיע אל העופר הקטן שלה,
מבלי להיתקל בסכנות האורבות לה בדרך.

הידעת?!

אוכלוסיות הצבאים בארץ מונה כ-3000 פרטים בלבד. לצבאים אורבות סכנות רבות כמו ציד, שרפות, רעש מטיילים ואף שלא במתכוון איסוף עופרים אשר נראים בודדים בשטח. נכון לשנת 2010 אוכלוסיית הצבאים בדרום רמת הגולן מונה כ-250 פרטים.

משימה 5 - מעבר המים

מצאו את ההבדלים בין סרטני הנחלים המופיעים לפניכם:

הידעת?!

סרטן הנחלים הוא מין של סרטן ממשפחת הפוטמוניים, החי במים מתוקים ונושם בתוך המים בעזרת זימים. סרטן הנחלים מתגורר במחילות או מתחת לסלעים על גדות הנחל, במים שעומקם עד 30 ס"מ, הנקבה מטילה ביצים גדולות שמהן בוקעים צאצאים המתפתחים ישירות לבוגרים, ללא שלבי ביניים. עד לבקיעתן, נושאת הנקבה את הביצים בקפלי הגחון.

(8 מ"מ)

משימה 6 - אלון תבור

מצאו כמה בלוטים מסתתרים בין העלים?

הידעת?!

בארץ גדלים חמישה מינים של אלון:
אלון מצוי, תבור, תולע, ולצדם שני מינים
הגדלים רק בחרמון:
אלון שסוע ואלון חרמוני (לבנון).

משימה 7 - גשר (מעבר מים)

הנחל מורכב מחלקים שונים המאפיינים אותו.
נסו להתאים לכל חלק ממוספר בנחל את השם המתאר אותו.
עשו זאת בעזרת אוצר המילים.

אוצר המילים:

- סלע בזלת ☐
- יובל ☐
- צומח נחלים ☐
- מפל ☐
- זרם ☐
- גדה ☐

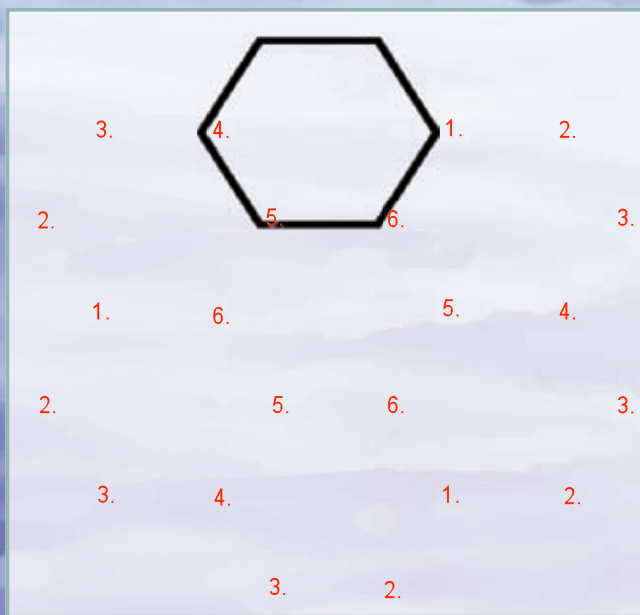
הידעת?!

נחל משושים מתחיל מרכס
בשנית, זורם כ-30 ק"מ
ונשפך לבקעת בית ציידה
(בצפון-מזרח הכנרת).

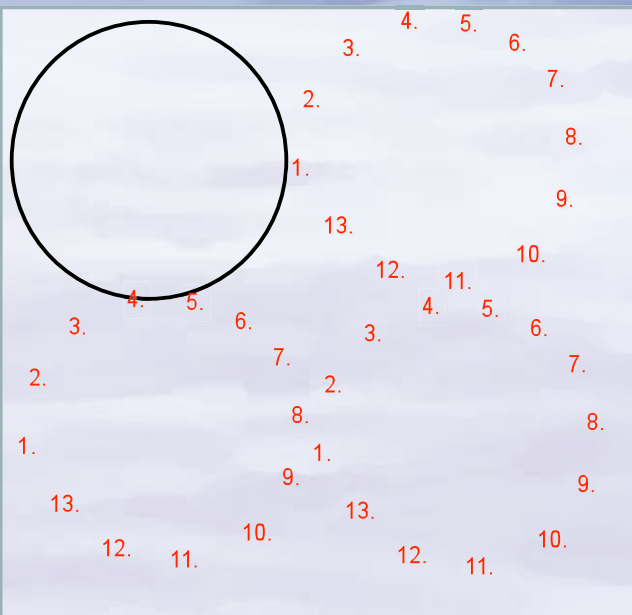
משימה 8 - בריכת המשושים

חברו את המספרים העוקבים. באיזה דגם נוצרים רווחים בין הצורות?

משושה

עיגול

אם אתם רוצים לדעת מדוע בסלע בזלת נוצרים משושים כדאי לכם לקרוא את ההסבר בעמוד הבא!

משושים בטבע?
איך זה קורה?
מישהו אולי יודע?

הידעת?!

זרם הלבנה אינו מתקרר בצורה שווה:
זרם הלבנה מתקרר מלמעלה בגלל המגע עם האוויר
ומלמטה בגלל המגע עם הקרקע.
מרכז הזרם מתקרר (מתקשה) אחרון.
בלבה המתקררת נוצרים סדקים אנכיים שדרכם
נפלט חום. הם שמקנים לסלע את צורת המשושים
הנראים בשטח.

אבל למה דווקא צורה של משושים?

הצורה המושלמת בטבע היא אמנם עיגול,
אך אם תקחו לוח ותציירו עליו ארבעה עיגולים
צמודים (כפי שעשיתם בעמוד הקודם) תראו
שנשאר חלל בין העיגולים. אולם, כמו בכל חומר
נוזלי, גם בלבנה לא ייתכן מצב שיש רווחים בחומר.
הצורה הקרובה ביותר למעגל והיעילה ביותר לקירור
היא צורת המשושים (כמו חלת דבש). כך נוצרו עמודים
מסודרים צמודים אחד לשני ללא רווחים ביניהם.

התחייבות הפקח/ית הצעיר/ה

אני פקח/ית צעיר/ה בישראל,
אמשיך לבוא לטבע, להכיר ולטייל.
אספר לילדים אחרים, לקרובים ולשכנים
על מה שלמדתי ועל "פקחים צעירים".
אני מתחייב/ת לשמור בכל האתרים
על בעלי החיים, העצים, הפרחים,
להתנהג בשמורות ובגנים בצורה נאותה
ולדאוג שהסביבה תהיה נקייה.
אדאג לכבד את הטבע ואת אוצרותיו בכל מקום ובכל מצב.

על החתום:

שמורת טבע נחל משושים

חתימה עורך הטקס

שם עורך הטקס

ניתן באתר

תאריך

הוצים להשלים את סדרת "פקח צעיר" בגולן?
בקרו באתרי השות הטבע והגנים בגולן, מלאו חוברת "פקח צעיר"
בכל אתר והחתימו את פקח האתר על מפת הגולן המצורפת לחוברת.
עם השלמת "סדרת הגולן" תוכלו לקבל באתר האחרון שבו ביקרתם
את תג "הפקח המתמיד בגולן".
להתראות בגנים הלאומיים ובשמורות הטבע!

שלכם,

ארצי

יחזמה ותרומה: חנוך ברוך קרן דואליס כתיבה: מרכז חינוך והסברה גולן, טל ליוגנקי, נחל משושים איור ועיצוב: איבי לרר

